

ROKODELSKA SHEMA (za rokodelsko panogo/rokodelski izdelek)

Rokodelska panoga se lahko nanaša na en izdelek (npr. aparstvo, oglarstvo), manjše število sorodnih izdelkov (npr. skodlarstvo, opekarstvo) ali raznolike izdelke tako po tehnologiji izdelave, obliki kot po uporabnosti (npr. izdelovanje keramike, pletarstvo, izdelava igrač).

Če je za vašo rokodelsko panogo značilnih več izdelkov, predstavite najmanj tri, ki najbolj celovito odražajo tehnične, tehnološke ali likovne značilnosti rokodelske panoge.

Rokodelska panoga	IZDELOVANJE PRIPADNOSTNIH KOSTUMOV
	TELOVNIK ZA MOŠKI PRIPADNOSTNI KOSTUM IN KRILO Z MODRCEM ZA ŽENSKI PRIPADNOSTNI KOSTUM

PEDAGOŠKO ANDRAGOŠKO USPOSABLJANJE	Predlagano število ur pedagoško andragoškega usposabljanja
Psihologija <ul style="list-style-type: none">- Temeljni dejavniki za razvoj osebnosti (adolescenca, puberteta, tipične značilnosti mladostnika, biološke in socialne potrebe)- Učni stili- Motivacija Komunikacija <ul style="list-style-type: none">- Potek komuniciranja (delež v komuniciranju, poslušanje, nebesedno komuniciranje, pogoji za uspešno komunikacijo, prvo srečanje, razgovor in dober vtis, poslovni bonton, komunikacija z udeležencem) Ergodidaktika	Teoretični del: 6 ur

<ul style="list-style-type: none"> - Ergonomija (najpomembnejši vplivi okolja na človeka v delovnem procesu, pridobivanje znanja v urejenem okolju, dejavniki, ki vplivajo na varno delo, pomen varovanja okolja, podjetniško vedenje v delovnem okolju) <p>Načrtovanje procesa praktičnega usposabljanja</p> <ul style="list-style-type: none"> - Temeljni dejavniki praktičnega usposabljanja z delom - Mentor (bistveni poudarki odnosa mentorja do udeleženca, osnovne naloge mentorja, lastnosti dobrega mentorja, načrtovanje izvajanja rokodelske naloge) <p>Načela uspešnega usposabljanja</p> <ul style="list-style-type: none"> - Postopno in sistematično osvajanje znanj, nazornost, aktivnost, povezanost teorije in prakse, individualizacija - Kako pridobivamo znanje in spretnosti 	
<p>Metode praktičnega usposabljanja z delom</p> <ul style="list-style-type: none"> - Temeljni dejavniki praktičnega usposabljanja z delom (strokovni in vsebinski del, pedagoški in metodični del, materialno tehnični del priprave) - Metode za izvedbo praktičnega usposabljanja (besedne metode, metoda demonstracije, metoda posnemanja, metoda štirih stopenj) <p>Vrednotenje pričakovanih izidov</p> <ul style="list-style-type: none"> - Preverjanje znanj in spretnosti 	<p>Delavnice: 6 ur</p>

VSEBINE PRAKTIČNEGA USPOSABLJANJA <ul style="list-style-type: none"> – poznavanje ustreznih materialov za izdelavo – sestava in lastnosti naravnih materialov (svila, lan, volna, žamet, usnje ...) – poznavanje in ustreznost različnih volnenih materialov glede na oblačilni kos – poznavanje ustreznih barv za izdelavo pripadnostih kostumov – poznavanje barv na tip človeka 		Predlagano število ur praktičnega usposabljanja 16-35 ur
Materiali in njihove lastnosti <i>(prednost imajo lokalna gradiva)</i>	<ul style="list-style-type: none"> - svila - lan - volna - žamet - usnje - žamet - gumbi - sukanec - čipka - bucike - šivanke 	<i>Čas priprave materiala:</i> 2 uri
Orodja in naprave <i>(prednost imajo ročna orodja za tradicionalne tehnike izdelave)</i>	<ul style="list-style-type: none"> – obvladovanje priprave, upravljanja industrijskega stroja in šivanja – vzdrževanje strojev <p>Uporaba vsega potrebnega ročnega orodja:</p>	

	<ul style="list-style-type: none"> – škarje (čisti rezi) – naprstnik – meter 	
<p>Tehnologija izdelave (prednost imajo tradicionalne tehnike izdelave)</p>	<p>Postopki izdelave/faze dela do <i>probe</i> ali pomerjanja so enaki. Razlikujejo pa se posamezni oblačni kosi.</p> <ul style="list-style-type: none"> – merjenje modela – risanje kroja po meri – modeliranje kroja – risanje kroja na material – krojenje – ročno sestavljanje izdelka / šivanje do <i>probe</i> – <i>proba</i> (pomerjanje) – ključna faza dela pri izdelavi po meri popravki kroja po pomerjanju (prilagajanje kroja postavi in drži človeka) – šivanje po fazah za končni izdelek <p>Moški pripadnostni kostum – trije osnovni oblačilni kosi: telovnik, srajca, hlače</p> <p>Telovnik:</p> <ul style="list-style-type: none"> – posebnosti: uporaba ustreznega materiala (žamet), obvladovanje šivanja in dela z žametom, izdelava žepov, gumbnice in gumbi <p>Srajca:</p>	<p>30-80 ur</p>

	<ul style="list-style-type: none">– posebnosti: uporaba ustreznega materiala (lan/bombaž), specifičnost kroja (pravokotniki), sestavljanje srajce in ročno nabiranje gubic <p>Hlače:</p> <ul style="list-style-type: none">– posebnosti: uporaba ustreznega materiala in specifik, vezane na material (usnje ali volna), podkolenske hlače s posebnimi postopki šivanja (bavtara), naramnice <p>Poznavanje drugih kosov kostuma: škornji, plašč, klobuk, ruta</p> <p>Ženski pripadnostni kostum – pet osnovnih kosov: rokavci, krilo z modrcem, predpasnik, podkrilo (<i>untara</i>), pokrivalo (avba, zavijača, peča)</p> <p>Rokavci:</p> <ul style="list-style-type: none">– posebnosti: uporaba ustreznega materiala (lan/bombaž), specifičnost kroja (pravokotniki), dodajanje ustreznih čipk, sestavljanje rokavcev in ročno nabiranje gubic; poznavanje možnosti krašenja rokavcev in ročnega nabiranja <p>Krilo z modrcem:</p> <ul style="list-style-type: none">– posebnosti: različni modeli in različni postopki šivanja modrca, ročno nabiranje krila/gubanje, poznavanje različnih postopkov ročnega in strojnega šivanja modrca na krilo; poznavanje različnih ustreznih materialov, barv in vzorcev <p>Predpasnik:</p>	
--	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> – posebnosti: poznavanje različnih ustreznih materialov, barv in vzorcev (svilen brokat), različni modeli predpasnika (ročno gubanje, polaganje gub, plisiranje), dodajanje ustreznih čipk <p>Podkrilo (<i>untara</i>):</p> <ul style="list-style-type: none"> – posebnosti: izbira ustreznega materiala (platno, bombaž), ustrezna širina podkrila, gubanje <p>Pokrivalo:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poznavanje različnih pokrival in njihovih specifik (avba, mala avbica, zavijača, peča ...) <p>Poznavanje drugih kosov kostuma: spodnje hlače, rejevec, nogavice, sklepanec, pentlja/<i>mašna</i>, ruta, broška, čevlji, cekar, parazol</p> <p>V času usposabljanja se izdelata telovnik za moški pripadnostni kostum in krilo z modrcem za ženski pripadnostni kostum.</p>	
<p>Pomen izdelka za ohranjanje kulturne dediščine</p>	<ul style="list-style-type: none"> – <i>Poznavanje zakonitosti in značilnosti oblačilne dediščine različnih delov Slovenije.</i> – <i>Uporaba tradicionalnih materialov in barv ter dodatkov (gumbi, trakovi, čipke ...).</i> – <i>Raziskovalni pristop k delu: iskanje in upoštevanje originalov, branje in upoštevanje virov, terensko delo (sodelovanje z muzeji, strokovnjaki, zbiratelji, ljubitelji, folklornimi skupinami, drugimi rokodelci ...).</i> 	

- Ozaveščanje članov folklornih skupin za ustrezno podobo in izdelavo pripadnostnih kostumov, ustrezno vzdrževanje in bonton nošenja pripadnostnih kostumov.
- Ozaveščanje javnosti o raznolikosti in identiteti pripadnostnih kostumov.
- Pri večini pripadnostnih kostumov gre za replike kulturne dediščine.
- Usklajevanje avtentičnosti/replike kulturne dediščine z uporabnostjo in uporabo pripadnostnega kostuma.

Izdelovanje pripadnostnih kostumov je rokodelska panoga, namenjena poustvarjanju načinov oblačenja prebivalstva določenega območja v določenem časovnem obdobju v preteklosti. Največkrat je navajano poimenovanje narodna noša, ki se razlikuje od ljudske noše ali oblačilnega videza kmečkega prebivalstva različnih pokrajin v preteklosti. Oblačilne videze, ki jih je npr. upodobil F. K. von Goldenstein, z današnjo t. i. narodno nošo nimajo veliko skupnega. Gre za mlad pojav s konca 19. stoletja, ko so na eni strani kmetje začeli vedno pogosteje opuščati svoj tradicionalni način oblačenja, hkrati pa so meščani iz takrat močnih narodnobuditeljskih motivov začeli nositi določene elemente praznične kmečke noše – na ta način so tudi navzven kazali svojo pripadnost ideji slovenskega naroda. To umetno nastalo narodno nošo so nosili na številnih taborih in narodnih shodih. Oblačenje v t. i. narodno nošo se je kasneje okrepilo predvsem na Gorenjskem, vse do danes pa dobiva tudi nove oblike in aplikacije predvsem v povezavi z narodnozabavnimi ansambli in turistično industrijo.

PREVERJANJE PRAKTIČNE USPOSOBLJENOSTI	Merila za preverjanje kakovosti izdelka/izdelkov	Izločilni kriteriji
Tehnološka dovršenost in kakovost izdelka/izdelkov	<ul style="list-style-type: none"> – ustrezna izvedba vseh faz dela (opisane zgoraj v postopkih) – estetska in natančna izdelava – lep čist končni izdelek – obvladovanje ročnih spretnosti – ustrezen končni videz izdelka na modelu <p>Čas izdelave izdelka: 30 ur</p>	Izdela se telovnik za moški pripadnostni kostum in krilo z modrcem za ženski pripadnostni kostum.

Soglašam:

Matjaž Han

Minister za gospodarstvo, turizem in šport

